

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
КАФЕДРА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ТА
ЕКОНОМІЧНИЙ НАУКОВИЙ ПОРТАЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
“ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ,
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ,
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА,
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ,
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»,
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА,
ГО «МІЖНАРОДНА ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА АУДИТОРІВ»

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІННОВАЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА У
ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД)

МАТЕРІАЛИ
ХІХ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

28-29 листопада 2025 року

Одеса – 2025

Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України (в умовах воєнного стану та у поствоєнний період): Матеріали XIX Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 листопада 2025 року). — Одеса: Національний університет «Одеська політехніка», 2025. Том I. — 167 с.

Редакційна колегія:

д.е.н., проф. Філіппова С.В., д.е.н., проф. Волощук Л.О., к.е.н., доц. Черкасова С.О., к.е.н., доц. Кірсанова В.В., к.е.н., доц. Балан А.А., к.е.н., доц. Селіванова Н.М.

У збірнику представлено роботи науковців, фахівців-практиків, аспірантів, студентів, у яких висловлено результати теоретико-аналітичних досліджень та практичні пропозиції з питань обліково-аналітичного забезпечення інноваційної трансформації економіки України в умовах воєнного стану та поствоєнний період, а також дотичних дискусійних питань.

Участь у роботі конференції взяли фахівці Громадської організації “Міжнародна професійна спілка аудиторів” (м. Одеса), Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк), Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця), Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II (м. Берегово), Запорізького національного університету (м. Запоріжжя), Карпатського інституту підприємництва (м. Хуст), Миколаївського національного аграрного університету (м. Миколаїв), Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” (м. Харків), Національного університету “Одеська політехніка” (м. Одеса), Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (м. Одеса), Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (м. Харків), а також представники бізнес-сектору різних регіонів України.

Тези надано в авторській редакції. За виклад, зміст, достовірність та якість наданих матеріалів відповідають автори.

Призначений для фахівців, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти.

Зміст

СЕКЦІЯ 1.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ, ЗВІТНОСТІ ТА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Азаренков Г.Ф.

Обліково-консалтингова підтримка суб'єктів господарювання як чинник
відновлення національної економіки 8

Барсукова М.А., науковий керівник: Дубініна М.В.

Облікове та контрольне забезпечення ремонтів основних засобів підприємств
комунальної сфери 11

Гевлич Л.Л.

Галузеві та секторальні особливості бухгалтерського обліку 14

Карпенко М.М., Бондарук Д.В., науковий керівник: Волощук Л.О.

Нормативне регулювання здійснення діяльності з виробництва продукції
оборонного призначення та його вплив на формування системи
документально-облікового забезпечення 16

Конопацька Є.П., науковий керівник: Селіванова Н.М.

Порівняльний аналіз моделей бухгалтерського обліку: українська практика та
міжнародний досвід 20

Кушнір В.В., науковий керівник: Шацкова Л.П.

Особливості оподаткування заходів з безпеки та здоров'я робітників
підприємства 22

Лозовий В.С., науковий керівник: Дубініна М.В.

Інвентаризація активів і зобов'язань: обліково-контрольні рішення для
агросфери 26

Меліхова Т.О., Воробей О.І.

Теоретичні аспекти обліку та внутрішнього контролю операцій з цінними
паперами 29

Меліхова Т.О., Меліхов Є.В., Воропаєва В.В.

Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку в сучасних умовах
цифровізації 32

Петровська Є.М., науковий керівник: Курган Н.В.

Проблеми впровадження автоматизованих облікових систем на малих
підприємствах та шляхи їх подолання 34

Писарчук О.В.

Обліково-аналітичне моделювання вартості підготовки фахівців у контексті
фінансової стійкості ЗВО 37

Попряга А.П., науковий керівник: Селіванова Н.М.

Поведінкова економіка в бухгалтерії: як когнітивні упередження спотворюють
фінансові рішення 39

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ ОБЛІКОВИХ СИСТЕМ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Є.М. Петровська, здобувачка I-го рівня вищої освіти

*Науковий керівник: Н.В. Курган, к.е.н., доц., доцентка кафедри обліку і бізнес-консалтингу
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків*

Історія розвитку комп'ютерного обліку та автоматизації бухгалтерії починається з появи електронно-обчислювальної техніки в середині XX століття, коли первісні обчислювальні машини використовувалися для масових арифметичних розрахунків та ведення простих реєстрів. У другій половині XX століття розвиток мікропроцесорної техніки і програмних мов призвів до створення спеціалізованих бухгалтерських програм, які з часом еволюціонували від локальних пакетів для підрахунків до комплексних інформаційних систем управління бізнес-процесами. Наприкінці XX – початку XXI століття відбувся перехід до клієнт-серверних рішень і далі до хмарних сервісів, що суттєво розширило можливості автоматизації малих підприємств. Цей еволюційний шлях розвитку описали в працях Рублик Д., Мурашко І., Томілова-Яремчук Н., Крупа Н., Непочатенко А. висвітливши історію впровадження облікових систем в Україні у супутньому процесі інтеграції міжнародних бухгалтерських стандартів (МСФЗ).

Українська практика формування систем бухгалтерського обліку відзначається посиленою увагою до адаптації МСФЗ і одночасно потребою врахувати особливості національного господарювання. Сімаков К., Сімакова О., Хорошилова І., Курмазенко О. розглядають автоматизацію обліку не лише як технічну модернізацію, а й як складний соціально-організаційний процес, що включає зміну методів обліку, підготовку кадрового складу та адаптацію нормативно-правової бази. Пандемія COVID-19 прискорила впровадження дистанційних методів роботи, електронного документообігу і клієнт-банку, що додатково актуалізувало питання цифрової трансформації обліку на малих підприємствах [1; 2].

Автоматизовані облікові системи сьогодні стають ключовим елементом підвищення ефективності ведення підприємницької діяльності, особливо в умовах цифровізації. Для малих підприємств вони обіцяють значне зниження трудових затрат, підвищення точності обробки даних та кращу прозорість фінансової інформації. Проте, як показують дослідження Сімакова О., Мурашка І., Хорошилової І. на практиці багато малих підприємств в Україні стикаються з низкою суттєвих бар'єрів, які заважають повноцінному впровадженню та використанню таких систем.

Однією з головних проблем є фінансові обмеження. Малий бізнес часто не має достатнього стартового капіталу для придбання ліцензійного програмного забезпечення, обладнання, оплати налаштувань і оновлень. Мурашко І. підкреслює, що багато малих підприємств в Україні зазначають: брак коштів на доопрацювання та налагодження програм, навчання персоналу, оновлення програмного і апаратного забезпечення [3].

Другий суттєвий бар'єр – недостатня кваліфікація персоналу. Працівники облікових служб часто не мають достатнього досвіду роботи з ІТ-системами, не знають специфічних функцій обраного програмного забезпечення, можуть опиратись змінам у роботі, що

негативно позначається на швидкості й якості впровадження. Українські роботи показують, що без відповідного навчання і адаптації працівників автоматизація може бути дуже формальною, а її потенціал – не реалізованим.

Третя проблема – технічна інфраструктура та підтримка. Сюди входять слабкий чи нестабільний доступ до інтернету, недостатня потужність апаратного забезпечення чи старе обладнання, відсутність технічної підтримки або дороговизна обслуговування. Також виникає потреба у доопрацюванні функцій програм для конкретних потреб підприємства, що часто вимагає часу й коштів, які малі підприємства не можуть легко забезпечити.

Ще одна проблема – вибір і адаптація програмного забезпечення. Малий бізнес часто стоїть перед вибором між вітчизняними рішеннями (наприклад, BAS Бухгалтерія, ІС-ПРО) і зарубіжними чи універсальними ERP-системами. Вітчизняні рішення можуть бути дешевшими і локалізованими, але можуть не мати всіх потрібних функцій або бути менш гнучкими. Зарубіжні або великі ERP-системи мають багатий функціонал, але часто перенасичені, дорогі в підтримці й складні для користувачів [3].

Крім того, існують організаційні та психологічні бар'єри: відсутність чіткої стратегії автоматизації, небажання змін, побоювання серед працівників щодо втрати роботи або збільшення навантаження, а також недостатня мотивація керівництва, яке може не бачити короткострокової віддачі. Дослідження Хорошилової І. висвітлює, що часто відсутній комплексний підхід до планування змін, що включає управління змінами, навчання та мотивацію персоналу [4].

Ще одним аспектом є законодавчі, нормативні та податкові зміни. В Україні, як і в інших країнах, норми, які регулюють облік, звітність або оподаткування, періодично змінюються. Це означає, що система автоматизації має бути гнучкою, підтримувати оновлення, щоб відповідати новим вимогам. Якщо виробник програмного забезпечення не забезпечує швидке оновлення, або якщо підприємство не має ресурсу на це – це створює ризик невідповідності, штрафів або просто зайвих трудовитрат на ручне коригування [5].

Для подолання зазначених проблем науковці пропонують такі шляхи. По-перше, поетапне впровадження систем – замість великих одноразових вкладень робити невеликі кроки: впровадження ключових модулів, тестування, адаптація, зворотній зв'язок з користувачами. Це дозволяє зменшити фінансовий ризик та охопити навчання поступово [3; 4].

По-друге, використання хмарних сервісів та SaaS-моделей, які часто мають нижчі початкові витрати, мінімальні вимоги до обладнання, можливість оновлень і підтримки постачальником. Хмарні рішення також дозволяють гнучко реагувати на зміну норм і масштабів бізнесу [4; 5].

По-третє, інвестування в навчання персоналу та розвиток цифрової грамотності, можливо з підтримкою державних чи галузевих програм, грантів або партнерства з ІТ-компаніями, або через скорочені курси, тренінги, майстер-класи. Це важливо не лише з точки зору технічного освоєння програм, а й з точки зору зміни ставлення до автоматизації [3; 4].

По-четверте, організаційні зміни та управління змінами: формалізація стратегії автоматизації, залучення персоналу на ранніх стадіях, забезпечення мотиваційних механізмів, комунікація змін, підтримка керівництва. Хорошилова І. наголошує, що стратегічний підхід має включати як технічний, так і людський фактор [4].

По-п'яте, співпраця з постачальниками ПЗ для адаптації функцій, які відповідають специфіці малого підприємства, важливість мати підтримку, можливість оновлення,

обслуговування. Також – вибір локальних виробників або сервісів, які добре адаптовані до нормативної бази країни, мови, галузевих вимог [3].

Таким чином, мале підприємство може успішно впровадити автоматизовану облікову систему, якщо врахує не тільки технічні, але й фінансові, людські та організаційні аспекти. Поетапність, гнучкість, навчання і підтримка є ключовими складовими. Державні ініціативи або програми підтримки можуть суттєво полегшити шлях для тих підприємств, які мають обмежені ресурси. Застосування кращих практик і наукових рекомендацій допоможе знизити ймовірність технічних чи фінансових провалів і забезпечити, що автоматизація працює на розвиток, а не створює додаткові тягарі.

Використані джерела:

1. Рублик Д. Еволюція форм бухгалтерського обліку. Розвиток науки та бізнесу в умовах глобалізації: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених. *Розвиток науки та бізнесу в умовах глобалізації*. 2019. С. 180–182.
 2. Сімаков К., Сімакова О. Особливості організації бухгалтерського обліку в Україні в сучасних умовах господарювання. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. С. 34–37.
 3. Мурашко І. Проблеми автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. С. 62–65.
 4. Хорошилова І. Автоматизація обліку і управління та перспективи розвитку для малого бізнесу. Харківський національний автомобільно-дорожній університет. *Проблеми та перспективи розвитку підприємництва*. 2022. С. 138–140.
- Людвенко Д., Томілова-Яремчук Н., Крупа Н., Непочатенко А., Курмазенко О. Сучасні виклики національній системі бухгалтерського обліку в умовах цифрової трансформації бізнесу. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія "Економічні науки"*. 2025. № 2 (116). С. 118-126.